

Til Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Besvarelse af spørgsmål til FM2023/46 – ændring af lov om erhvervsuddannelser

15-05-2023
Sagsnr. 2023 - 3584
Akt nr. 22988408

Indledningsvis skal Naalakkersuisut takke Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke for Udvalgets spørgsmål til dagsordenspunkt FM2023/46, herunder Udvalgets bemærkning om, at man finder lovforslaget positivt. Udvalget har i forlængelse heraf henvist til, at flere af høringssvarene påpeger, at et øget optag af elever på erhvervsuddannelserne vil medføre et øget behov for praktikpladser, da kravet, om at elever skal have en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale for at fuldføre en erhvervsuddannelse, skal opretholdes. Udvalget har på den baggrund stillet Naalakkersuisut en række spørgsmål, som besvares i det følgende, jf. nærmere nedenfor. Det kan samtidig oplyses, at det i forhold til visse spørgsmål har været nødvendigt at indhente svarbidrag fra Departementet for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender.

Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Email: ikin@nanaq.gl
www.nanaq.gl

1. Hvordan forholder Naalakkersuisut sig til de høringssvar, der påpeger, at et øget optag af elever på erhvervsuddannelserne, vil medføre et øget behov for praktikpladser?

Svar:

KNQI (Brancheskolernes Fællesråd) har bl.a. anført, at det er af stor betydning, at de ansvarlige parter følger op på, at man i de kommende år får set en markant stigning i antallet af indgåede lærlinge- og praktikaftaler, hvis forslaget vedtages og skal implementeres. I forslagens bemærkninger høringsafsnit blev der i den forbindelse henvist til den gældende Inatsisartutlovs § 43, stk. 1, hvor det fremgår, at erhvervs- og brancheskolerne skal formidle praktikpladser, og at det påhviler skolerne at udføre opsøgende virksomhed med henblik på fremskaffelse af praktikpladser. Der blev samtidig henvist til bemærkningerne til bestemmelsen om, at det navnlig i forbindelse med brancheskolernes nye styrelsesordning med etablering af bestyrelser bestående af arbejdsmarkedets organisationer blev forudsat, at bestyrelserne på baggrund af dialog med virksomhederne ville gøre en yderligere indsats i forhold til at opsøge flere praktikpladser.

Opmærksomheden skal samtidig henledes på forslagens overordnede formål, som drejer sig om at imødekomme et ønske fra flere interessenter om at sikre mulighed for at kunne optage flere uddannelsessøgende på en erhvervsuddannelse, uagtet om de forinden har skaffet sig en praktikplads. Forslagets hovedformål og egentlige nyskabelse drejer sig således om muligheden for at fastsætte i en uddannelsesplan, at uddannelsen kan påbegyndes uden en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale, selv om der er tale om en erhvervsuddannelse, der ikke skal afvikles som skolepraktik. Det forudsættes i den forbindelse, at brancheskolens bestyrelse f.eks. i uddannelsesplanen angiver, hvordan det sikres, at den uddannelsessøgende kan gennemføre uddannelsen, herunder, hvordan

man f.eks. vil opfylde kravet om lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale senere i uddannelsen, eller at man har et tilstrækkelig antal skolepraktikpladser. Ordningen tilsigter på den måde, at det forøgede optag af uddannelsessøgende kontinuerligt justeres i overensstemmelse med antallet af praktikpladser, som brancheskolerne kan tilvejebringe, jf. den gældende erhvervsuddannelseslovs § 43, stk. 1. Det fremgår af bestemmelsen, at det påhviler skolerne at udføre opsøgende virksomhed med henblik på fremskaffelse af praktikpladser. Ordningen tilsigter derfor, at brancheskolerne alene optager det antal uddannelsessøgende, som brancheskolen kan sikre, vil være i stand til at gennemføre uddannelsen. Forslaget skaber samtidig mulighed for, at brancheskolerne kan tilvejebringe praktikpladser senere i uddannelsesforløbet, hvorved uddannelsessøgende ikke på forhånd afskæres for muligheden for optagelse på uddannelsen på grund af manglende praktikplads.

2. Hvilke tiltag er der, som søger at fremme antallet af praktikpladser for elever på erhvervsuddannelserne?

Svar:

Det skal hertil bemærkes, at Inatsisartut i 2011 ved en omfattende reform af erhvervsuddannelsesområdet indførte bestyrelser for brancheskolerne med henblik på at sikre en stærk tilknytning til arbejdsmarkedet. Bestyrelserne erstattede Naalakkersuisuts rolle som brancheskolernes øverste myndighed og består af medlemmer fra erhvervslivet, erhvervsorganisationer m.m., som udpeges direkte af arbejdsmarkedets organisationer.

Brancheskolerne blev i den forbindelse placeret uden for Naalakkersuisuts almindelige instruktionsbeføjelse.

Det blev i samme anledning forudsat, at brancheskolernes bestyrelse ville have en naturlig egeninteresse i at tilvejebringe så mange praktikpladser som muligt, og Inatsisartut forpligtede i den forbindelse skolerne til at udføre opsøgende virksomhed med henblik på fremskaffelse af praktikpladser, jf. lovens § 43, stk. 1. Hele bestyrelseskonstruktionen som sådan var således i sig selv konstrueret som et tiltag, der skulle sikre flere praktikpladser.

Endvidere har Naalakkersuisut på grundlag af Inatsisartutlov om virksomheders og offentlige myndigheders samfundsansvar ved ansættelse af lærlinge og praktikanter udstedt Selvstyrets bekendtgørelse nr. 16 af 16. marts 2022 om smiley-ordning ved ansættelse af lærlinge og praktikanter med henblik på at sikre overblik over praktikpladser og samtidig formå arbejdsgivere til at beskæftige flere fastboende lærlinge og praktikanter.

Departementet for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender har ligeledes fået forelagt spørgsmålet og har i den forbindelse henvist til departementets tiltag på lærlingeområdet i relation til den elektroniske formular og IT-reg. Departementet oplyser herudover, at man på længere sigt ønsker at arbejde med CV-vejledninger og motiverende spotvideoer med fokus på praktikspørgsmål.

3. Vil Naalakkervisut i samarbejde med erhvervsuddannelserne iværksætte tiltag, der sikrer praktikpladser til det øgede optag af elever, som muliggøres af nærværende lovændring?

Svar:

Naalakkervisut vil til stadighed i samarbejde med erhvervsuddannelserne tilstræbe at løse udfordringerne med at sikre et tilstrækkeligt antal praktikpladser, jf. ligeledes det ovenfor under besvarelse af spørgsmål nr. 1 anførte. Imødegåelse af disse udfordringer skal imidlertid ses i sammenhæng med den nuværende tilrettelæggelse af erhvervsuddannelsesområdet med centrale aktører, der befinder sig uden for Naalakkervisuts kompetence, hvilket sætter grænser for, i hvilket omfang Naalakkervisut vil kunne intervenere i bestyrelsernes forpligtelser, herunder i relation til fremskaffelse af praktikpladser.

Det kan i forlængelse heraf oplyses, at der aktuelt er ca. 800 anvendte praktikpladser, og der er indikation for, at antallet har stabiliseret sig på dette niveau efter at have været faldende i en årrække. De 800 praktikpladser er en del under den aktuelle målsætning på omkring 970. Den umiddelbare vurdering er derfor, at den gældende erhvervsuddannelseslovgivning ikke har genereret den ønskede dynamik og fremgang i forhold til antallet af praktikpladser.

Det skal samtidig bemærkes, at der siden ultimo 2022 har været iværksat en ekstern evaluering af erhvervsuddannelsesloven med bl.a. fokus på spørgsmålet om tilvejebringelse af flere praktikpladser. Evalueringen forventes afsluttet i sommeren 2023. Det kan herudover ikke afvises, at bl.a. spørgsmålet om praktikpladser sammenholdt med andre konstaterede uhensigtsmæssigheder med den nuværende tilrettelæggelse af lovgivningen vil aktualisere overvejelser om grundlæggende ændringer i forhold til den gældende lovgivning.

- a. Hvis ja, hvilke tiltag påtænker man at iværksætte?

Svar:

Et centralt fokuspunkt omhandler muligheden for etablering af en basisuddannelse på erhvervsuddannelsesområdet på grundlag af et STI-lignende forløb med henblik på at fremme uddannelsessøgendes muligheder for bedre at vælge den rigtige uddannelse og samtidig sikre en modnings- og forberedelsesproces, der skal gøre den uddannelsessøgende mere attraktiv i forhold til arbejdsmarkedets behov. Endvidere arbejdes der på at genindføre en udtrykkelig forpligtelse for uddannelsesinstitutionerne i forhold til at sikre kommende erhvervsuddannelseselever en praktikplads.

- b. Hvis nej, med hvilken begrundelse findes det ikke relevant at iværksætte tiltag?

4. 1. januar 2021 trådte Inatsisartutlov om virksomheders og offentlige myndigheders samfundsansvar ved ansættelse af lærlinge og praktikanter i kraft.

Kan man på nuværende tidspunkt vurdere, om loven har fremmet udbuddet af praktikpladser?

Svar:

På nuværende tidspunkt er det for tidligt at vurdere, om loven har fremmet udbuddet af praktikpladser. Departementet for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender har i den forbindelse oplyst, at man arbejder på en ny og optimeret elektronisk formular, og at det derfor endnu ikke er muligt at fastslå virkningerne af loven. Herudover oplyses det, at man fokuserer på funktionen vedrørende praktikantfunktionen på IT-reg, der skal sikre et retvisende billede af praktikpladssituationen.

5. I 'Uddannelsesplan II 2022' fremgår det, at man forventer at den elektroniske formular, som myndigheder og virksomheder er forpligtet til at udfylde, vil være tilgængelig i løbet af 2022. Er den elektroniske formular tilgængelig dagsdato?
- Hvis ja, hvilken betydning har den haft for udbuddet af praktikpladser?
 - Hvis nej, hvornår forventes den tilgængeliggjort?

Svar:

Den elektroniske formular vedrørende praktikpladser, som myndigheder og virksomheder er forpligtet til at udfylde, har i henhold til oplysninger fra Departementet for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender, været under IT-mæssig udvikling og pilottestning i 2022, og man har i den forbindelse konstateret et behov for at forbedre og optimere formularen. Departementet oplyser i forlængelse heraf, at man sigter efter en mere brugervenlig elektronisk formular, herunder med mere simple funktioner, som vil gøre formularen hurtigere og nemmere at udfylde. Derudover videreudvikles der på de generelle funktioner vedrørende praktikdelen på "www.suli.gl", som skal gøre det nemmere at navigere rundt i. Departementet har herudover oplyst, at den nye og optimerede elektroniske formular på "www.suli.gl" forventes at være færdig i sommeren 2023.

6. Hvilke vilkår og betingelser påtænker Naalakkersuisut at fastsætte for godkendelsen af de uddannelsesplaner, der åbner op for at elever kan starte på en erhvervmæssig grunduddannelse uden at have indgået en lærlingekontrakt eller uddannelsesaftale?

Svar:

Naalakkersuisuts overvejelser i forbindelse med en eventuel udnyttelse af den i forslaget nævnte bemyndigelsesbestemmelse tager afsæt i ønsket om at sikre, at en uddannelsessøgende, der påbegynder en erhvervsuddannelse uden forinden at have indgået en praktikaftale, vil have rimelig sikkerhed for også at kunne gennemføre uddannelsen og ikke f.eks. afbryde uddannelsen, fordi det f.eks. også senere i uddannelsesforløbet ikke lykkes at tilvejebringe den pågældende enten en virksomheds- eller skolepraktikplads. Det kan således omhandle krav om, at det i

uddannelsesplanen fastsættes en fremgangsmåde, der sikrer, at den uddannelsessøgende ikke pludseligt senere i uddannelsesforløbet skal afbryde uddannelsen. Det kunne konkret dreje sig om en plan for etablering af skolepraktikpladser, aftaler med virksomheder m.m. om praktikmuligheder m.v.

Med venlig hilsen

Peter Olsen